

Meghalt dr. Rávnay Tamás az Orvostudományi Egyetem rektora

Mély részvétellel kísérték el utolsó útjára július 18-án dr. Rávnay Tamás egyetemi tanárt, az orvostudományok kandidátusát, a szegedi Orvostudományi Egyetem rektorát. Hozzá tartozók, barátok, munkatársak és tisztelők, hálás betegek hozták el a Dugonics téri egyetem előcsarnokában felállított ravatalhoz a kegyelet és a megemlékezés virágait. A megjelentek előtt az egyetem tanácsa nevében dr. Tóth Károly egyetemi tanár, rektorhelyettes búcsúzott az elhunytól. Dr. Rávnay Tamást a belvárosi temetőben, a városi tanács által adományozott díszsírhelyen temették el.

Megemlékezésül részleteket közlünk dr. Tóth Károly rektorhelyettes — ma már az Orvostudományi Egyetem új rektora — búcsúbeszédéből.

1940. október 19-én nevezték ki a Szegedi Egyetem Bőr- és Nemibeteg Klinikájának igazgatójává dr. Rávnay Tamás egyetemi tanárt. Közel negyed századon át oktatót, gyógyított, bűvárkodott, vett részt a közéleti munkában, de ma fordul elő első ízben, hogy távollmaradását sem szóban, sem írásban nem mentette ki. A munkában, példamutatásban, kötelesség-tesztelésben nem ismert határt. Pontos, lelkiismeretes volt, mindig szakított magának időt a talán jelentéktelennek tűnő ügyes-bajos dolgok meghallgatására, és elintézésére is.

Alig két hónapja, május 8-án ünnepeltük 70. születésnapját alkalmából. Reméltük, hogy még soká élt jó egészségben és dolgozik közöttünk, ellát bennünket bölcs tanácsaival. A közelgő végzet, a környékbeli jövő még előttünk sem volt ismeretes. De ő is még telve volt tervekkel, elképzelésekkel. Úgy érzem, valami sejtés mégis lappanghat benne. Mintha érezte volna, hogy nincs sok idő hátra, olyan lendülettel vetette magát a munkába, olyan fokozott követelményeket állított fel magával szemben, ami még egy fiatal embernek is sok lett volna.

Megrendülettel fogadtuk július 14-én a hírt, hogy dr. Rávnay Tamás egy tanár, egyetemünk gazdag tapasztalatokkal rendelkező megfontolt és bölcs vezetője, tanártársainak megértő és hátrátája, a hallgatók odaadó és lelkes oktatója, sok-sok beteg szenvedésének enyhítő és gyógyító orvosa elkötözött az élok sorából.

Egy oktató, nevelő számára nincs nagyobb elismerés, mint az, hogy fáradsága nem volt hiábaválto. És Rávnay Tamás életéből van mit tanulni.

Tudományos munkásságának termése bőséges volt. Közel százra tehető közleményeinek száma. Erdeklődési köre a dermatológia — venerológia legkülönbözőbb területeire terjedt ki.

A MTA. 1952-ben az orvostudományok kandidátusa címmel tüntette ki. A Magyar Dermatológia Társulat tiszteletbeli tagjává és ugyanabban az időben a Magyar Dermatológiai Társulat Délvidéki fiókjának elnökévé választotta.

lasztotta. Gazdag, sok évtizedes klinikai tapasztalatokon nyugvó orvosi tudásának gyümölcsét bőségesen osztogatta szakmai-társadalmi munkásságában is. Számos tudományos és továbbképző ülést rendezett a Szegedi Orvostudományi Egyetem körzetéhez tartozó terület szakorvosai számára. Ezekben az üléseken nemcsak mint gyógyító orvos nyilatkozott meg, hanem minden alkalmat megragadott arra is, hogy fiatalabb kollégái figyelmét az orvos etikai kérdésekre is felhívja.

Jelentős részt vállalt a Dermatológiai Társulat munkájában is. Minden szakmáját érintő kérdés mélyesen érdekelte, megjelenésére, véleményére, munkavállalására mindig számítani lehetett.

De nekünk, akik az utóbbi két és fél évtizedben együtt éltünk és dolgoztunk vele nemcsak ezek jelentették a maradandót, hanem maga Rávnay Tamás az oktató, az orvos és az ember.

Az oktatás, a tanítás a legbensőbb szívügye volt. Pájdalmasan érintette minden — önhibáján kívül — elmulasztott óra. Fáradságtalanul olvasott, gyűjtögette az újabb eredményeket és azokat évről évre felhasználta az oktatásban. Még az utóbbi időben is olyan lelkiismeretesen készült minden előadásra, mint negyven évvel ezelőtt, amikor először lépett a hallgatóság elé, melyet nagyrabecsült és tisztelt. Meggyőződése az volt, hogy az oktatónak úgy kell az előadásra felkészülnie, úgy kell az előadást felépítenie, hogy az vonzón, lelkesítsen, magával ragadjon. Ez a lelkesítés, modernsége, az új eredményekkel állandóan lépést tartó lendülete, a fiatalokkal, az irodalmon keresztül állandó kapcsolatot tartó érdeklődése konzerválta őt hajlott korában is fiatal oktatónak.

Ő volt az első orvosprofesszor egyetemünkön, akit az egészségügyi miniszter 1952-ben »Kiváló orvos« címmel tüntetett ki. Aja ma mindig nyitva állott a klinikán minden dolgozója előtt. Zárkóztak tőle magatartása mögött mélyseges együttérzés, nagylelkűség és igaz

emberi jószág húzódt meg. Mindenkit szívesen meghallgatott és segítséget nyújtott a rászorultaknak. Az igazság-keresés körülhatárolt hűve volt. Soha senkét előre el nem télt és amíg maga is meg nem győződött a vád alaposágáról és helytállóságáról, senkinek a legcsekélyebb bántódása nem történhetett. Ha mulasztást észlelt és fenyíteni volt kénytelen, mindig a nevelés gondolata vezérelte.

Nem lenne teljes a kép, ha nem emlékeznénk meg pár szóval egyetemi közéleti munkásságáról is. Ezen a területen is önmagát adta. Nem esoda, hogy a Kar bizalma nem is egyszer feléje fordult. És milyen nehéz időben vállalta ezeket a feladatokat. Semmi esetre sem önző szándékból, hanem a köz, a Kar, az Egyetem iránt érzett felelősségérzetből. 1943—44 évben dékán, 1944—45. évben prodekan volt. Amikor sokan menekültek a tisztségek elől, amikor egyesek tisztánlátását elhomályosította a háború véres köde, ő maradt, becsülettel helytállt és tiszta kézzel, emelt fővel, nem csökkenő optimizmussal látott hozzá az újépítés fáradságos munkájához. Azután ismét jött egy nehéz idő. Jött 1956. És őt megint csak ott találjuk a tisztségviselők között. 1952—57-ig dékánhelyettesként működött. Helytállását mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a rövid, de pusztító zivatar elmúlása után már az 1957—58-as tanév második félévében megbízott rektor volt.

Klasszikusokon nevelkedett humanista volt, akiben állandóan viaskodás folyt az orvos természettudományos materialista és a régi világ idealista nevelésének eszméi között. Polytan az utat kereszte, kutatta. Ösztönét becsületesen szerette a népet, a szenvedőket, az elnyomottakat. Ez az őszinte humanizmus, a becsületesség, amely mentes volt minden előítéletől, áttegytette a legnehezebb helyzetekben és irányította cselekedeteiben is. És ez életének talán legnagyobb, legnemesebb tanúsága. Ösztönét kell hinni abban, hogy a földi javak mindenkit megilletnek, és hogy semmi sem öncélú az életben. A tudományban, a gyógyító munkában való kiváló jártasság, lexikális tudás hatalmas hazmaga, mind nem ér semmit, ha azt közvetve, vagy közvetlenül nem a köz javára hasznosítjuk. Ha ebben egyetértünk, akkor már megtaláljuk a közös utat, mint ahogy Rávnay Tamás mindig megtalálta.

A magyar matematikus utánpótlás „fellegvára”

A szegedi Bolyai Intézet múltja és jelene

A matematika módszerei és eredményei igen lényeges szerepet játszanak a tudományokban és a gyakorlati élet szinte minden területén. A tudomány, a technika mai fejlettsége nem jöhetett volna létre a matematika széleskörű felhasználása nélkül.

A hazai matematikai élet egyik centruma a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karának Bolyai Intézete. Az Intézet nagy múltra tekint vissza. Az Intézet működését 1920-ban indította meg Haar Alfréd és Riesz Frigyes, akik már akkor világszerte ismert tudósok voltak. Tevékenységük nyomán az Intézet csakhamar nemzetközi tekintélyre tett szert. Megindították 1922-ben az Intézet Acta Scientiarum Mathematicarum című folyóiratát, az első olyan folyóiratot Magyarországon, amely kizárólag eredeti matematikai munkák idegen nyelven való közlését szolgálta, s szolgálja ma is. Ez a folyóirat először tartalommal, majd később formában is csakhamar elérte a világ legnagyobb múltú matematikai folyóiratainak színvonalát. Riesz és Haar mellé 1926-ban harmadik professzornak Kerékjártó Bélát nevezték ki, a geometriai tanszékre. Majd 1939-ben a budapesti egyetemre távozott Kerékjártó professzor helyét az Intézetben Szőkefalvi-Nagy Gyula, a Szegedi Tanárképző Főiskola addigi tanára vette át. Kerékjártó Béla és Szőkefalvi-Nagy Gyula a geometriában, a topológiában, valamint az algebrai geometriában végeztek alapvető kutatásaik révén méltán járultak hozzá az Intézet hírnevének még további erősödéséhez.

Változás a felszabadulás után

Ebben az időszakban az Intézet igen kis létszámú, bár kiváló asszisztenciával (Radó Tibor, Kalmár László, Lipka István) működött. Ezen a téren a felszabadulás hozott döntő változást. A felszabadulás után az asszisztencia létszáma ugrásszerűen megnövekedett, s ennek megfelelően módosult az Intézet anyagi ellátottsága is. Ez lehetővé tette azt, hogy az Intézet az ország egyik nagy matematikai iskolájává váljék, amelyben a kiterjedt egyetemi oktatáson kívül ma már a matematika számos területén folynak jelentős kutatások.

A Bolyai Intézetben jelenleg négy Kosuth-díjas professzor, egy docens, öt adjunktus, négy tanársegéd és egy gyakorlati dolgozó. Közülük három akadémikus, egy matematikai tudományok doktora, öt pedig a matematikai tudományok kandidátusa. Az Intézet jelenleg három tanszék (Analízis, Felsőbb függvénytan, Algebra és Számelmélet) adminisztratív vonatkozású ügyvitelének szervezett egysége. Oktatási és tudományos munkájukban a tanszékek természetesen önállóak. Az Intézet igazgatói munkakörében az Intézet professzorai évről évre váltogatják egymást. Az Intézet jelenlegi igazgatója Tandori Károly professzor. Az Algebra és Számelméleti tanszékét Rédei László professzor, az Analízis tanszékét Kalmár László professzor, a Felsőbb függvénytan tanszékét pedig Szőkefalvi-Nagy Béla professzor vezeti. A Bolyai Intézetben helyezték el a Magyar Tudományos Akadémia Matematikai Kutató Intézetének három osztályát, az Algebra és Számelméleti Osztályt, a Funkcionálanalízis Osztályt és a Matematikai Logika és Alkalmazásai Osztályt. Ezen osztályok vezetői az Intézet tanszékvezető professzorai, név szerint Rédei László, Szőkefalvi-Nagy Béla és Kalmár László professzorok. A három osztályban együttvéve hat tudományos munkatárs dolgozik.

A gyakorlati élet szolgálatában

Az elmúlt évben a Bolyai Intézet tagjainak összesen 6 publikációja jelent meg hazai vagy külföldi szaklapokban. Újabban további 18 dolgozatot nyújtottak be közlésre. Elkészült Rédei László professzor »Begründung der euklidischen und nicht-euklidischen Geometrien« c. tankönyvének kézírata, amely az Akadémiai Kiadó kiadásában fog megjelenni, valamint elkészült Szőkefalvi-Nagy Béla professzor »Valós függvénytan és függvényesorok« c. egyetemi tankönyvének angol nyelvű változata, amely az Akadémiai Kiadó és a New York-i Oxford University Press közös kiadásában jelenik meg.

A Bolyai Intézetnek a gyakorlati világgal való kapcsolata elsősorban az Intézetben a Matematikai Kutató Intézet Matematikai Logika és Alkalmazásai Osztályán közösen folytatott kibernetikai kutatásokban fejeződik ki. A József Attila Tudományegyetem és az Orvostudományi Egyetem különböző intézeteiben folyó kibernetikával kapcsolatos kutatásoknak az összefogására megindult egy Kibernetikai Laboratórium szervezése, amely először a Bolyai Intézet keretében működött, majd az évtől kezdve a Természettudományi Kar önálló intézetévé alakult. A Kibernetikai Laboratórium, amelynek vezetője Kalmár László professzor, jelenleg több ipari témán is dolgozik.

A Bolyai Intézet tagjai kiterjedt oktató munkát végeznek. Jelenleg az Intézet matematika—fizika, matematika—ábrázoló

geometria szakos középiskolai tanárok, valamint »matematikus«-ok képzésében működik közre. A »matematikus« képzés célja olyan szakemberek képzése, akik a szakképzés keretében elsajátított elméleti és gyakorlati matematikai ismereteiket képesek a maguk munkakörében a népgazdaság által felvetett problémák megoldására hasznosítani. Speciálisan a Bolyai Intézet matematikus-képzésének a célja gépi programozó szakemberek képzése. A tanárszakos hallgatók összlétszáma évenként átlag 260—280-ra, a matematikus hallgatók évenkénti összlétszáma pedig 30—40-re tehető. Az említett három szakon az Intézet tagjai évenként átlag 28—30 különböző előadást, 24—26 gyakorlati foglalkozást, 5—6 speciálkollegiumot tartanak. Az Intézet tagjai aktívan segítik a tudományos diákkör munkáját. A tudományos diákkör tagjaival általában személyes kapcsolatot tartanak fenn, irányítva a diákköri tagok tanulmányait és kutatásait a diákköri tagokat érdeklő speciális témákban. Az utóbbi években átlag 5—6 pályamunka érkezett be a Természettudományi Karhoz a matematikus diákkörtől, s ezek közül több cikk formájában idegen nyelven is megjelent.

Az oktatási reform megvalósulásáért

A Bolyai Intézet a József Attila Tudományegyetem Fizikai Intézetével együttműködve összefogta a matematika—fizika szakos középiskolai tanárképzéssel kapcsolatos reform-munkákat, s az ország többi illetékes intézeteinek a közreműködésével kidolgozta a matematika—fizika szakos tanárképzés országos programját.

A Bolyai Intézetnek igen fejlett nemzetközi kapcsolatai vannak. Az Intézet tagjai személy szerint számos külföldi matematikussal tartanak fenn tudományos kapcsolatot. A nemzetközi kapcsolatok kiépítésében és elmélyítésében nagy szerepe van az Intézet világszerte nagy tekintélynek örvendő folyóiratának, az Acta Scientiarum Mathematicarumnak, amelynek szerkesztését a felszabadulás óta Szőkefalvi-Nagy Béla professzor végzi. A lap egy-egy kötet évenként jelenik meg két füzetben, összesen átlagban 18—20 ív terjedelemben, 700 példányban. Jelenleg a 24. kötet I. füzeté van sajtó alatt. Az 1962. évben a folyó kötetben kívül megjelent a felszabadulás előtt kiadott első tíz kötet fotográfikus úton való újra kiadása is. Az Intézet az Actáért mintegy 150 igen értékes külföldi folyóiratot kap rendszeresen cserébe, ezenkívül a Kultúra vállalat révén nagyszámú külföldi előfizetője is van. Az Acta előfizetői, cserapartneri, kül- és belföldi munkatársai és olvasói révén nagyban hozzájárul az Intézet nemzetközi hírnevének erősítéséhez.

Szegedi matematikusok külföldön

A nemzetközi kapcsolatok kiépítésében és ápolásában nagy szerepet játszanak az Intézet tagjainak külföldi utazásai is. A Bolyai Intézet tagjai az elmúlt és a jelen évben is már számos esetben jártak külföldön a Magyar Tudományos Akadémia, a Művelődésügyi Minisztérium és a Bolyai János Matematikai Társulat kiküldetésében, vagy külföldi meghívás alapján. Az 1962. évi stockholmi Nemzetközi Matematikai Kongresszuson pl. a Bolyai Intézet öt tagja vett részt. A Bolyai Intézetet minden évben számos külföldi matematikus keresi fel. Az elmúlt évben pl. az Intézetnek 17 külföldi vendége volt (Csehszlovákiából, Franciaországból, Lengyelországból, a Német Demokratikus Köztársaságból, Romániából, a Szovjetunióból és az USA-ból).

Végezetül megemlítenéd még, hogy a Bolyai Intézetnek rendkívül gazdag állományú könyvtára van, amelynek alapjait még Haar Alfréd és Riesz Frigyes professzorok vetették meg. A könyvtár mintegy 9000 kötet szakkönyvvel rendelkezik. Az Intézet könyvtárába kb. 180 különböző szakfolyóirat jár rendszeresen. A könyvtár folyóiratállománya kb. 8000 kötetre tehető. Az Intézet könyvtára, állományának gazdagságát és értékességét tekintve az ország első, de Közép-Európának is az első közt levő matematikai szakkönyvtára.

K. I.

Több, mint 400 hallgató fejezte be idén tanulmányait a József Attila Tudományegyetemen

Ötvenöt új doktort avattak az egyetem tanévzáró ünnepségén

A József Attila Tudományegyetem három karán több mint 3 ezer egyetemi hallgató tanult az elmúlt tanévben. Közülük több mint 400 fiatal fejezte be tanulmányait, és kapott diplomát. A végzett bőségség, jogász és tk-s diplomások valamennyien elhelyezkedtek, nem maradt senki a képzésének megfelelő munka-hely nélkül.

Az egyetemi fiatalok különösen nagy szorgalommal tanultak, s megnőtt a kitűnő és jelesrendű hallgatók száma. Ez annak köszönhető, hogy a kollégiumi elhelyezések, ösztöndíjak és szociális juttatások, kedvezményes étkeztetések és más természetű juttatások odaítélésénél elsősorban a pályázók tanulmányi eredményét veszik figyelembe.

Az elmúlt tanév sok szempontból határháza volt a fejlődő egyetemi oktatásban. Az egyetemi reform megvalósításának feladatai álltak az

oktatói munka középpontjában, s az elért eredmények igazolják a reform szükségességét. Rendkívül hasznosnak bizonyult például a tanárképzés kiegészítése különböző gyakorlati kérdések ismertetésével. Előadásokat hallgattak a fiatalok az ifjúsági szervezetek és a kollégiumok munkájáról, szervezési és irányítási feladatokról, továbbá különböző népművelési kérdésekről.

Több száz tanárjelölt vett részt kihelyezett gyakorlatokon, töltött egy-két hetet falun, és szerzett hasznos tapasztalatokat az iskolák és művelődési otthonok életével, munkájával való megismerkedés során. Megkönnyít a tanárképzéssel kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok megismerését az is, hogy a szófiai egyetemmel kötött szerződés után idén hasonló együttműködési szerződést kötött a József Attila Tudományegyetem a leningrádi Her-

zen Tanárképző Főiskolával és a greifswaldi egyetemmel. A szerződések meghatározzák a tudományos publikációk cseréjét, valamint az egyetemi oktatók tapasztalatszerzés-látogatásainak lebonyolítását.

A tudományegyetem tanévzáró ünnepségén dr. Antalffy György rektor az elmúlt tanév eredményeiről szólvva részletesen elemezte az oktatói munka tanulságait, s beszélt többek között az említett szerződések, valamint az oktatási reform végrehajtása során szerzett tapasztalatok jelentőségéről is.

Az aulában megtartott ünnepségen 27 jogász, 11 bölcsész és 17 végzett TTK-s hallgatót avattak doktorrá. Az új doktorok nevében Sárkány Béla mondott köszönetet, s tett ígéretet arra, hogy valamennyien jó munkái lesznek az új társadalom építésének.